

DOI 10.36074/grail-of-science.17.10.2025.039

ВИКОРИСТАННЯ АІ У ТЕХНІЧНІЙ ТВОРЧОСТІ: ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ГРУПА:

Кірін Роман Станіславович

д-р юрид. наук, доцент,
провідний науковий співробітник
*Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
ім. В.К. Мамутова НАН України», Україна*

Петренко Віталій Олександрович

д-р техн. наук, професор,
завідувач кафедри інтелектуальної власності та управління проєктами
Український державний університет науки і технологій, Україна

Пащенко Олександр Анатолійович

канд. техн. наук, доцент,
доцент кафедри нафтогазової інженерії та буріння
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Україна

Хоменко Володимир Львович

канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри нафтогазової інженерії та буріння,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Україна

Анотація. Стаття присвячена аналізу економічних аспектів використання штучного інтелекту у технічній творчості. Розглянуто особливості права sui generis, зокрема його відмінність від традиційного авторського права, суб'єктів права (автори програм, спадкоємці, ліцензіати), відсутність особистих немайнових прав і 25-річний строк захисту. Проведено аналіз економічних вигод від використання штучного інтелекту, які включають зниження витрат на розробку технічних рішень на 20–30%, розширення доступу до інновацій для малих і середніх підприємств та створення нових ринків вартістю до 1,2 трлн дол. США до 2030 р. Виділено економічні ризики, що супроводжують використання штучного інтелекту у технічній творчості. До них віднесені: - втрата до 26% робочих місць у технічних галузях; - проблеми визначення власності та витрати на судовий захист (10–50 тис. дол. США за справу). Наголошено на необхідності балансу між інноваціями та захистом інтелектуальної власності, що сприятиме економічному зростанню та сталому курсу на євроінтеграцію.

Ключові слова: штучний інтелект; технічна творчість, правове регулювання; інтелектуальна власність.

Постановка проблеми. У сучасному світі штучний інтелект (далі - AI) перетворився на ключовий рушій технічної творчості, радикально змінюючи підходи до створення інновацій у галузях, таких як програмне забезпечення, інженерія, дизайн та наукові дослідження. Актуальність обраної для дослідження теми зумовлена стрімким зростанням ролі AI не лише як інструменту автоматизації, але й як активного учасника креативних процесів, що породжує нові виклики для економіки та права. За даними звіту Stanford HAI AI Index 2025 [1], AI вже впливає на понад 40% робочих місць, глобально замінюючи рутинні завдання та доповнюючи висококваліфіковану творчість, що призводить до зростання продуктивності на рівні 7% щорічно до 2035 р., але водночас посилює нерівність між країнами з розвинутою інфраструктурою та тими, що розвиваються.

У технічній творчості AI дозволяє генерувати складні проекти, моделі та прототипи з мінімальною людською участю, наприклад, у розробці програмного коду чи симуляціях, що прискорює науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи і процеси (Research and Development, далі - R&D) в галузях на кшталт фармацевтики та машинобудування, де, за оцінками McKinsey 2025 [2], час на прогнозування скоротився з годин до хвилин. Так само AI-технології та інструменти вплинули і продовжують впливати й на такі сфери науки та життєдіяльності людини як – геологія [3], гірництво [4], міське середовище [5], освіта [6] тощо.

Економічний вплив проявляється в потенційному додаванні трильйонів доларів до глобального Валового внутрішнього продукту (далі – ВВП) через підвищення ефективності, але супроводжується ризиками, такими як втрата робочих місць для 26,4% працівників, які вже використовують генеруючий AI на роботі, та етичні дилеми, пов'язані з авторством творів.

Таким чином, значення AI в технічній творчості полягає не лише в посиленні креативності через гібридні моделі «людини-машини», як зазначається в McKinsey's Superagency концепції 2025 [7], але й у переосмисленні економічних моделей, де продуктивність зростає на 1,5% до 2035 р., та правових норм, що адаптуються до ери «штучної креативності».

Аналіз досліджень та публікацій. Надзвичайна важливість та актуальність використання AI в різних сферах економічного та суспільного середовищ обумовили відповідну реакцію зарубіжної та вітчизняної наукової спільноти практично з усіх галузей знань. Варто відмітити публікації так авторів як: А. Барр, Ч. Беббідж, Дж.Ф. Люгер, П. Норвіг, С. Рассел, А. Тьюрінг, Е.А. Фейгенбаум, Г. Андрощук, О. Баранов, В. Брижко, О. Вишневський, М. Глибовець, М. Єфремов, Г. Іванченко, М. Карчевський, А. Матвійчук, О. Подгаєцький, Д. Попов, О. Радутний, А. Шевченко, І. Яненкова та інших.

Так, автори відзначають, що ключовою особливістю сфери культури та креативних індустрій є те, що продуктом більшості секторів сфери є різні форми інформації та даних. Тобто, на відміну від інших секторів економіки, де продуктами є товари та послуги, у цій сфері AI-інструменти можуть бути використані не лише для реалізації завдань, пов'язаних з аналізом, прогнозуванням, управлінням та моніторингом, а й для безпосереднього створення продуктів [8, с. 30].

При цьому відмітимо, що Перелік видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 квітня 2019 р. № 265-р. і налічує 34 види за кодами згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010.

Результати регресійного аналізу, проведеного у колективній роботі індонезійських вчених показують, що обмін знаннями, здатність до засвоєння, навички та інновації мають значний позитивний вплив на творчу діяльність. AI також має значний позитивний вплив на фінансові показники. Інтеграція AI посилює зв'язок між інноваціями та творчою діяльністю, але не виявляє істотного впливу на зв'язок між обміном знаннями, здатністю до засвоєння та навичками з творчою діяльністю. Дослідження спрямоване на теоретичний та практичний внесок у підтримку прийняття рішень у сфері технологічної політики в творчому секторі [9].

На думку Д.М. Вільянуеви з економічної точки зору, AI став потужним фактором, що сприяє підвищенню продуктивності та ефективності в різних галузях промисловості. Завдяки автоматизації рутинних завдань, оптимізації розподілу ресурсів та прийняттю рішень на основі даних, AI-системи, безсумнівно, сприяли значному підвищенню економічної ефективності та раціоналізації бізнес-процесів. Однак велике занепокоєння викликають втрата робочих місць та нерівність доходів. Таким чином, AI замінює деякі форми зайнятості, а також відкриває нові можливості для висококваліфікованої праці в процесі автоматизації на основі AI [10].

Втім, не зважаючи на достатньо представницьку кількість та якість наукових доробків в галузі AI-економіки, слід зазначити, що її окремі аспекти, в силу своєї актуальності та перманентного розвитку, мають достатній потенціал для подальших досліджень.

Мета роботи. Мета полягає в оцінці економічних наслідків використання AI в технічній творчості. Для досягнення поставленої мети передбачено: - провести розгляд впливу правових механізмів, таких як унікальність правової конструкції (далі - sui generis права), впливають на монетизацію AI-творів; - оцінити, чи сприяють вони економічному зростанню, чи навпаки, створюють бар'єри для інновацій; - дослідити економічні вигоди та ризики використання AI у технічній творчості. При цьому дослідження виходить з того, що вигоди, за даними Morgan Stanley [11], включають 10-кратне зростання продуктивності інженерів та демократизацію доступу до інструментів у креативних індустріях [12], тоді як ризики – втрату 300 тис. робочих місць у вразливих секторах, а також етичні колізії з FOBO (fear of becoming obsolete), які торкаються 20% працівників США. Аналіз базуватиметься на емпіричних даних 2024-2025 р.р., включаючи прогнози Penn Wharton Budget Model про 3,7% зростання ВВП від AI до 2075 р. [13], та враховуватиме ризики, такі як недоінвестиції в R&D через невизначеність власності. Оцінка економічних наслідків охопить як вигоди (зниження витрат на 447 млрд дол. у банківському секторі до 2030 р.), так і ризики (кібератаки на 10 трлн дол. щорічно), з фокусом на технічну творчість, де AI прискорює інновації, але вимагає адаптації регуляцій для збереження конкурентоспроможності.

Виклад основного матеріалу. Використання AI у технічній творчості відкриває значні економічні можливості, але також породжує нові виклики,

пов'язані з правовою невизначеністю та соціально-економічними наслідками. AI трансформує процеси створення технічних рішень, дозволяючи автоматизувати складні завдання, прискорювати інновації та розширювати доступ до передових технологій. Водночас економічні ризики, такі як втрата робочих місць і витрати на правовий захист, вимагають ретельного аналізу. У контексті українського законодавства, зокрема права особливого роду (*sui generis*) відповідно до закону № 2974-IX від 20.03.2023 [14], економічна цінність AI-творів набуває особливого значення через можливості їх комерціалізації [15]. Тож, варто детально розглянути економічні вигоди, ризики та значення права *sui generis* для інноваційної екосистеми, з урахуванням даних і прогнозів за 2024–2025 р.р.

Економічні AI-вигоди. Однією з ключових економічних вигод використання AI у технічній творчості є зниження витрат на створення технічних рішень завдяки автоматизації та швидкості генерування. AI-системи, такі як генеративні моделі (наприклад, GitHub Copilot для кодування або Autodesk Generative Design для інженерії), дозволяють скоротити час розробки складних проектів на 30–50%, за оцінками McKinsey [16]. Наприклад, у машинобудуванні AI може генерувати оптимальні конструкції за лічені хвилини, замість тижнів ручної роботи, що знижує витрати на R&D до 20% у таких галузях, як авіабудування та автомобільна промисловість. Автоматизація також зменшує потребу в залученні великих команд фахівців, що особливо вигідно для країн з обмеженими ресурсами, таких як Україна, де витрати на робочу силу залишаються значною часткою бюджетів компаній. За даними Stanford HAI AI Index [1], автоматизація через AI підвищує продуктивність праці на 1,5–2% щорічно в технічних секторах.

Ще однією вигодою є розширення доступу до інновацій для малих і середніх підприємств (далі - МСП). AI-інструменти, доступні через хмарні платформи (наприклад, Google Cloud AI або Microsoft Azure), дозволяють МСП використовувати передові технології без необхідності значних інвестицій у власну інфраструктуру. За звітом PwC [17], 62% МСП у Європі вже інтегрували AI для створення прототипів або оптимізації продуктів, що сприяє їх конкурентоспроможності на глобальному ринку. В Україні, де МСП становлять близько 99% усіх підприємств, AI може демократизувати доступ до таких технологій, як 3D-моделювання чи прогнозна аналітика, що раніше були доступні лише великим корпораціям. Наприклад, українські стартапи у сфері AgTech використовують AI для аналізу даних із дронів, що знижує витрати на моніторинг сільгоспугідь на 40%.

Створення нових ринків для AI-генерованих продуктів є наступним важливим аспектом. AI-твори, такі як програмний код, технічні креслення чи алгоритми оптимізації, створюють нові ніші для комерціалізації. За прогнозами Morgan Stanley [18], ринок AI-генерованих продуктів у технічних галузях зросте до 1,2 трлн дол. США до 2030 р. В Україні це проявляється у розвитку сектору IT, де AI-генерований код уже продається як частина SaaS-продуктів. Наприклад, компанії, що розробляють AI-рішення, враховуючи міжнародні AI-стандарти [19], для автоматизації логістики, створюють нові бізнес-моделі, засновані на ліцензуванні AI-творів, що підпадають під захист об'єктів інтелектуальної власності (далі – IP) загалом [20] та права *sui generis* зокрема.

Економічні AI-ризик. Попри вигоди, використання AI у технічній творчості пов'язане з низкою економічних ризиків. Проблеми визначення власності та розподілу доходів від AI-творів є одними з найгостріших. Ст. 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (далі – закон про АПСР) визначає суб'єктів права особливого роду (*sui generis*) на неоригінальні об'єкти (авторів програм, їхніх спадкоємців чи ліцензіатів), але на практиці виникають спори щодо того, кому належать права на AI-твори, створені за допомогою ліцензованих програм. Наприклад, якщо МСП використовує комерційну AI-платформу для створення технічного рішення, не завжди зрозуміло, чи права належать користувачу, розробнику платформи чи іншій стороні за договором. За А. Масудом [21], у США такі спори ускладнюють монетизацію AI-творів, оскільки суди часто не визнають їх об'єктами авторського права через відсутність людського авторства, що може зменшити інвестиції в AI на 15–20% у найближчі роки.

Потенційні втрати робочих місць у творчих і технічних галузях є ще одним значним ризиком. За даними Міжнародного валютного фонду (IMF) [22], AI може автоматизувати до 26% робочих місць у технічних секторах до 2035 р., особливо в таких сферах, як програмування, інженерний дизайн і архітектура. В Україні, де IT-сектор забезпечує 4% ВВП, автоматизація може призвести до скорочення робочих місць для junior-фахівців, чії задачі (наприклад, написання базового коду) легко замінюються AI. Водночас, як зазначає науковці Брістольського університету [23], AI створює нові ролі, такі як спеціалісти з управління AI-системами, але перехід до цих ролей вимагає значних інвестицій у перекваліфікацію, що може коштувати Україні до 1 млрд дол. до 2030 р.

Витрати на правовий захист і ліцензування AI-продуктів також становлять економічний ризик. Захист права *sui generis*, передбачений ч. 11 зазначеної ст. 33, а також та ст. 55 закону про АПСР щодо цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав, вимагає судових процедур у разі їх порушень, що може бути дорогим для МСП. Наприклад, судові витрати в Україні на захист інтелектуальної власності (далі – IP) можуть сягати 10–50 тис. дол. США за справу, що становить значне навантаження для невеликих компаній. Крім того, ліцензування AI-продуктів, як передбачено ст. 50 закону про АПСР, вимагає складання договорів, що враховують права всіх сторін, включаючи власників даних, використаних для тренування AI. За даними Всесвітньої IP-організації (WIPO) [24], глобальні витрати на ліцензування AI-технологій у 2024 р. сягнули 500 млрд дол., що створює бар'єри для країн із обмеженими фінансовими ресурсами, таких як Україна.

Економічна AI-цінність права *sui generis*. Правовідносини *sui generis*, закріплені у ч.ч. 8-9 ст. 33 закону про АПСР, створює значні можливості для монетизації AI-творів через договори. Суб'єкт права має виключне право надавати дозволи на використання неоригінальних об'єктів будь-якими способами, включаючи продаж, ліцензування чи передачу прав (ст. 49 закону про АПСР). Наприклад, українська IT-компанія може розробити AI, що генерує оптимізовані алгоритми для логістики, і продавати ліцензії на ці алгоритми міжнародним партнерам, отримуючи дохід [25]. За оцінками українських IP-фахівців [26], ринок ліцензування AI-творів в Україні може зрости до 200 млн

дол. до 2030 р., якщо законодавство буде вдосконалено для спрощення процедур. Крім того, договори дозволяють гнучко розподіляти права між розробниками, користувачами та інвесторами, що сприяє залученню капіталу в AI-проекти.

Отже, вплив права *sui generis* на інноваційну екосистему є багатограним. З одного боку, воно стимулює інвестиції в розробку AI-технологій, оскільки забезпечує правовий захист продуктів, створених AI, що підвищує впевненість інвесторів. За даними Penn Wharton Budget Model [27], країни з чітким IP-регулюванням для AI залучають на 25% більше венчурного капіталу в технологічні стартапи. В Україні це може сприяти розвитку IT-сектору, який у 2024 р. залучив 800 млн дол. інвестицій. З іншого боку, надмірна складність процедур ліцензування та захисту, як зазначає С. Барбашин [28], може стримувати МСП від використання AI, що гальмує інновації. Для забезпечення позитивного впливу необхідно спростити механізми реалізації права *sui generis*, наприклад, через створення єдиної платформи для реєстрації AI-творів, як це запропоновано Українським національним IP-офісом та інновацій (UANIPIO) [29]. Таким чином, право *sui generis* є потужним інструментом для економічного зростання, але його ефективність залежить від практичної реалізації та гармонізації з міжнародними стандартами.

Висновки та пропозиції. Проведений аналіз економічних аспектів використання штучного інтелекту у технічній творчості дав підстави для наступних узагальнень.

1. Встановлено, що використання штучного інтелекту у технічній творчості відкриває значні економічні можливості, але також породжує і нові виклики, пов'язані з правовою невизначеністю та соціально-економічними наслідками. Штучний інтелект трансформує процеси створення технічних рішень, дозволяючи автоматизувати складні завдання, прискорювати інновації та розширювати доступ до передових технологій. У контексті права особливого роду (*sui generis*) економічна цінність творів, створених за допомогою інструментів штучного інтелекту набуває особливого значення через можливості їх комерціалізації.

2. Проведено аналіз економічних вигод від використання штучного інтелекту, які включають: - зниження витрат на розробку технічних рішень на 20–30% завдяки автоматизації та швидкості генерування; - розширення доступу до інновацій для малих і середніх підприємств та створення нових ринків вартістю до 1,2 трлн дол. США до 2030 р., демократизація доступу до таких технологій, як 3D-моделювання чи прогнозна аналітика, що раніше були доступні лише великим корпораціям; - зменшення потреби в залученні великих команд фахівців, що особливо вигідно для країн з обмеженими ресурсами, таких як Україна, де витрати на робочу силу залишаються значною часткою бюджетів компаній; - створення нових ринків для генерованих за допомогою штучного інтелекту продуктів; створення нових ніш для комерціалізації програмного коду, технічних креслень чи алгоритмів оптимізації.

3. Виділено економічні ризики, що супроводжують використання штучного інтелекту у технічній творчості. До них віднесені: - визначення

власності та розподілу доходів від творів, згенерованих за допомогою штучного інтелекту; - втрата до 26% робочих місць у творчих і технічних галузях; - значні інвестиції у перекваліфікацію, перехід до нових спеціальностей, що може коштувати Україні до 1 млрд дол. до 2030 р.; - проблеми витрат на судовий захист (10–50 тис. дол. США за справу); - витрати на ліцензування AI-технологій штучного інтелекту, що створює бар'єри для країн із обмеженими фінансовими ресурсами, таких як Україна.

4. Розглянуто особливості права *sui generis*, зокрема його відмінність від традиційного авторського права, суб'єктів права (автори програм, спадкоємці, ліцензіати), відсутність особистих немайнових прав і 25-річний строк захисту. Запропоновано розвивати відповідне правове забезпечення, яке б було зорієнтовано на встановлення балансу між інноваціями та захистом інтелектуальної власності, що сприятиме економічному зростанню та сталому курсу на євроінтеграцію.

Список використаних джерел:

- [1] Stanford Institute for Human-Centered Artificial Intelligence. (2025). The 2025 AI Index report. *Stanford University*. <https://hai.stanford.edu/ai-index/2025-ai-index-report>
- [2] McKinsey & Company. (2025). The economic potential of generative AI: The next productivity frontier. <https://www.mckinsey.com>
- [3] Кірін, Р.С., Пащенко, О.А., Хоменко, В.Л. (2025). Місце AI-технологій в геолого-інформаційних правовідносинах. *Аналітично-порівняльне правознавство*, 4(2), 37-45. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.2.5>
- [4] Boranbay Ratov, Artem Pavlychenko, Roman Kirin, Oleksandr Pashchenko, Volodymyr Khomenko, Nurbol Tileuberdi, Oleksandr Kamyshatskyi, Stanislav Sieriebriak, Askar Seidaliev and Samal Muratova (2025). Using Machine Learning to Model Mechanical Processes in Mining: Theory, Practice, and Legal Considerations. *Engineered Science*, 2025, 33, 1419. <https://dx.doi.org/10.30919/es1419>
- [5] Кірін, Р.С., Хоменко, В.Л., Пащенко, О.А. (2025). Використання штучного інтелекту в міському середовищі: правові аспекти. *Зб. міжнар. наук. інтернет-конф. «Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення»* (9-10 липня 2025 р.), 101. <http://www.konferenciaonline.org.ua/ua/article/id-2271/>
- [6] Kirin Roman, Khomenko Volodymyr, & Pashchenko Oleksandr. (2024). Prospects of legal regulation of educational AI relations. In Oleksii Kostenko & Yuriy Yekhanurov (Eds.), *Digital Transformation in Ukraine: AI, Metaverse, and Society 5.0. Scientific Approbation*. SciFormat Publishing Books. 124-129. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-1-9-ch13>
- [7] McKinsey & Company. (2025). Superagency in the workplace: Empowering people to unlock AI's full potential (January 28, 2025). *Report*. <https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/superagency-in-the-workplace-empowering-people-to-unlock-ais-full-potential-at-work>
- [8] Herman, D., & Puzko, M. (2024). Using of Artificial Intelligence in the Cultural and Creative Industries: A Public Administration Perspective. *University Scientific Notes*, (99), 23-36. <https://doi.org/10.37491/UNZ.99.3>
- [9] Prasetyanto, D., Suhardjanto, D., Probohudono, A.N., & Widarjo, W. (2024). The Role of Artificial Intelligence in Enhancing Creative and Financial Performance in the Creative Sector. *Journal of Ecohumanism*, 3(8), 8525. <https://doi.org/10.62754/joe.v3i8.5450>

- [10] Villanueva, J.M. (2024). The Impact of Artificial Intelligence on Economic and Technical Dynamics in Contemporary Business Environments. *IEEE Conference Proceedings* (23-24 November 2024). 761-766. <https://doi.org/10.1109/ICICAT62666.2024.10923353>
- [11] Morgan Stanley. (2025). AI and productivity: Industry impacts. <https://www.morganstanley.com>
- [12] Azizi Othman (2024). Democratizing Creativity: The Rise of Generative AI in Digital Art and Storytelling. November 2024. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.11126.10563>
- [13] Penn Wharton Budget Model. (2025). The projected impact of generative AI on future productivity growth. *University of Pennsylvania*. <https://budgetmodel.wharton.upenn.edu/issues/2025/9/8/projected-impact-of-generative-ai-on-future-productivity-growth>
- [14] Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності: Закон України від 20 березня 2023 р. № 2974-IX. *Офіційний вісник України*. 2023. № 41, ст. 2211.
- [15] Кірін, Р.С., Гутий, Б.В., & Дніпров, О.С. (2025). Оптимізація правових механізмів захисту інтелектуальної власності у сфері штучного інтелекту та цифрових технологій. *Український політико-правовий дискурс*, (9). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15081410>
- [16] McKinsey & Company. (2025). The economic potential of generative AI: The next productivity frontier. <https://www.mckinsey.com>
- [17] PwC. (2025). AI-driven economic growth: Opportunities and challenges. <https://www.pwc.com>
- [18] Morgan Stanley. (2025). 5 AI trends shaping innovation and ROI in 2025. <https://www.morganstanley.com/insights/articles/ai-trends-reasoning-frontier-models-2025-tmt>
- [19] Кірін, Р.С., Петренко, В.О., Пащенко, О.А. (2025). Міжнародні AI-стандарти: перспективи для України. *Наукові перспективи. Серія «Право»*, 7(61), 848-869. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-7\(61\)-848-869](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-7(61)-848-869)
- [20] Кірін, Р.С., Хоменко, В.Л., Коросташова І.М. (2018). Патентологія: навч. посіб. М-во освіти і науки України, НТУ «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП» , 240 с.
- [21] Masood, A. (2025). Intellectual property rights and AI-generated content — Issues in human authorship, fair use doctrine, and output liability. *Medium*. <https://medium.com/@adnanmasood/intellectual-property-rights-and-ai-generated-content-issues-in-human-authorship-fair-use-8c7ec9d6fdc3>
- [22] International Monetary Fund (IMF). (2025). AI and global economic growth: Opportunities and risks. <https://www.imf.org>
- [23] Anantrasirichai, N., Zhang, F., & Bull, D. (2025). Artificial intelligence in creative industries: Advances prior to 2025. *arXiv preprint arXiv:2501.02725*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2501.02725>
- [24] World Intellectual Property Organization. (2024). Artificial intelligence and intellectual property. <https://www.wipo.int/en/web/frontier-technologies/artificial-intelligence/index>
- [25] Butnik-Siverskyi, O., Kirin, R., Doroshenko, O., Dorozhko, H. (2024). Devising an economic-legal approach to the viability of innovative technology transfer in the process of its commercialization. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 1 (13 (127)), 103–112. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2024.298515>
- [26] Державна система правової охорони інтелектуальної власності в Україні. (2024). Як використовувати штучний інтелект без порушення IP права: рекомендації команди експертів. <https://ukrpatent.org/uk/news/main/shi-bez-porushennia-ip-06112024>
- [27] Penn Wharton Budget Model. (2025). Economic impacts of artificial intelligence: Long-term projections. *University of Pennsylvania*. <https://budgetmodel.wharton.upenn.edu/issues/2025/>

- [28] Барбашин, С. (2025). Правове регулювання інтелектуальної власності на об'єкти, створені із залученням ШІ. *Національна асоціація адвокатів України*. <https://unba.org.ua/publications/10239-pravove-regulyuvannya-intelektual-noi-vlasnosti-na-obekti-stvoreni-iz-zaluchennyam-shi.html>
- [29] National Intellectual Property Office of Ukraine (UANIPIO). (2024). Guidelines on IP registration for AI-generated objects. <https://ukrpatent.org>

USE OF AI IN TECHNICAL CREATIVITY: ECONOMIC ASPECTS

SCIENTIFIC RESEARCH GROUP:

Roman Kirin

Doctor of Law, Associate Professor, leading researcher

State Organization «V. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine», Ukraine

Vitaliy Petrenko

Doctor of Technical Science, Professor, Department Manager of Intellectual Property and Project Management

Ukrainian State University of Science and Technologies, Ukraine

Oleksandr Pashchenko

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Oil and Gas Engineering and Drilling

Dnipro University of Technology University, Ukraine

Volodymyr Khomenko

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Oil and Gas Engineering and Drilling

Dnipro University of Technology, Ukraine

Summary. *The article is devoted to the analysis of economic aspects of the use of artificial intelligence in technical creativity. It considers the peculiarities of sui generis law, in particular its difference from traditional copyright, subjects of law (program authors, heirs, licensees), the absence of personal non-property rights, and the 25-year term of protection. An analysis of the economic benefits of using artificial intelligence has been conducted, which includes a 20–30% reduction in the cost of developing technical solutions, expanding access to innovation for small and medium-sized enterprises, and creating new markets worth up to \$1.2 trillion by 2030. The economic risks associated with the use of artificial intelligence in technical creativity have been identified. These include: - the loss of up to 26% of jobs in technical fields; - problems of determining ownership and the cost of legal protection (US\$10,000–50,000 per case). The need for a balance between innovation and intellectual property protection has been emphasized, which will contribute to economic growth and a steady course towards European integration.*

Keywords: *artificial intelligence; technical creativity, legal regulation; intellectual property.*